

nek hitét és megőrzésének vágyát. Mert ha az állam és az egyének a maguk életével példát mutatnak s a kvalitatíve különb volt biztonsága, mint morális hatóerő bizonyítja a demokratikus, jogi alapon álló rendszer pozitívebb voltát, akkor gátat állíthatnak a köztudatban a bomlás terjedésének. A társadalom gazdasági hatóerejei elvégzik a társadalmi formák változtatásának oroszlánrészét: az emberektől és szervezett alakulataiktól függ, hogy ez a legkisebb áldozattal s a folytonosság fenntartásával, az emberi értékek átmentésével történjék és az emberi fejlődésben haladást, ne pedig kataklizmát jelentsen.

Olyan kort élünk, amikor minden elméleti kérdés végső kicsengése társadalompolitikai intézkedésre kell, hogy mutasson, nehogy meddőségre legyen ítélve. A jog és erőszak mai szembenállítása egyéni síkon azt jelenti, hogy az emberi lélekben már-már fejlődő közösségi érzést és lelki-etikai erőt, amellyel a többség érdekének alá tudja vetni magát, — alá-ásással fenyegeti az egyéni ösztön-hullám, — ahogy társadalmilag ugyanazzal fenyegeti az állam életének szervezett, meghatározott rendszerét a tekintélyi államok önkénye. Nem a mi kérdésünkhöz tartozik annak a bizonyítása, hogy ez az ellentét a társadalmi erők hatására társadalompolitikai síkon előreláthatólag hogyan oldódik meg. Mindenesetre: a felelős emberek feladata a köztudat ébrentartása és demokratikus értelemben nevelése. S az államok feladata: fenntartani a folytonosságot a jogon épülő társadalmi rend és egy eljövendő rendszer szelleme között. Élie Faure mondja, hogy Krisztus sem a béke szavaival úzte ki a templomból a kereskedőket. A demokráciák és a jövő sorskérdéseiről van szó s ez a szempont vezesse az államokat, hogy ne riadjanak vissza az egyénekből és a közösségben fejét felütő erőszak-tünetek kemény elnyomásától sem — az értelem, a többség igazságos érdeke nevében. Ezzel elősegítik a jövő teljes, demokratikus életformájának kialakulását, ahol megszűnik a mai értelemben vett jog és erőszak is, hogy a társadalmi együttélés egyedüli biztosítéka az ember erkölce, belső hite és meggyőződése, az emberi közösség saját jólfelfogott érdeke legyen.

Ő S Z I S Z Ó

Irtá: DÉRY TIBOR

*Ki elhagyja kedvesét hajnalidőben
's futtában még egyszer megfordul és hosszan
a messzire fénylő testre felindultan
visszatekint s eloltja: az álljon elő
s tegyen tanuságot! Földünk hidegszik
mint őszi eső után a sötét növekszik
az elhagyott lélekben s már rázza fürtjeit a magány.*

*Felhők növekednek. Az ég tolong, menekszik
habos szájaiktól. A nap messze fut s acél
dörgését tompán fonja-viszi a szél
mint a távozó szerető nagy búcsúját.
Az özvegy kis föld a tér sötét mélyében
reszket, mint könnycsepp a kedves szemében,
már ősziülő kontyukat ráoldják a nagy csillagok.*

*Széjjelhányt özvegyi ágyban fekszik a nép
s ömledez a verejték ájuló hajából,
futkos a hab baljós, kialudt arcárót
behunyja már lágyan bámuló szemét.
Szeretője elhagyta. Arva tagjait
nem ápolja senki halódó porait,
kik szertehullanak s jajongva a széllel elszállnak.*

*A széllel, a széllel! A szárnyas féreggel,
a suhanóval! ki farkába harapva
a föld körül gyűrűzik, a földet tagadva
s a tagadásból meríti sós dallamát.
Zudulnak karmából a rőt falevelek
s az özvegyek keskeny ágyára peregnék
férjatlán fénnel, mely üres arcukat felbontja.*

*Csöndben fekszel ott lenn! Csöndes a hajnali táj.
a majdan fénylő, a róten kitörő rab,
A köd mögött lágyan sodródik a szép nap,
a vér tajtékából kilépő nagy szolgál.
Ki lenn fekszel a sárban, emeld fel arcodat
te is! és fegyverrel bontsd fel világotat,
villogással, mint a nap s az őszi haláltól ne félj!*

*A hullástól! A lezúduló angyaltól,
kinek tenyeréből sötét áradásban
ömlik a vak éjszaka, két dült sugárban,
az elkerülhetetlen romlástól ne félj!
a büntetéstől, a férgek vetésétől,
a tagadástól s a menny hét dörgésétől,
Tibor, ne félj!*

V I S Z O N T L Á T Á S

Irta: SINKÓ ERVIN

A vonat a sárguló buzaföldek sik végtelenjében sötéten iramodott előre. Ringy-rongy falvak hívogató templomtornyainak, őrházaknak, gémeskutak körül bámuló tehéncsordáknak a kattogva tovaszáguldó kerekei gőgösen feleltek vissza: nem é-rek rá... nem é-rek rá... Déri Pista csak földhözragadt paraszt volt, eddig jobbra csak szekéren utazott vagy gyalogosan s mégis úgy tűnt neki, hogy csak cammog a pőfékelő mozdony. Alig mult husz éves és messziről vitte hazafelé a vonat. Messziről, de nem a kilométerek száma miatt. Messziről jött, mert börtönből jött, amelytől nemcsak a faluja, hanem a lármájával cellájába felhangzó uca is olyan elérhetetlenül távol volt, mint a föld az ég csillagaitól. Két éve volt már utban, mert két éve várt már erre a vonatra, két évig volt együvé zárva azzal a türelmetlen várakozással, mely most tulröpült a békés ritmusban kattogó mozdonyon. A rabruhát csak ma váltotta fel a feszülő fekete posztónadrágjával, a pörge kis kalapját is fejébe tehet- te, épp csak ideje volt a borbélyal még körünyiratni a serkedő kis hol-